

Prečnišna lista: —
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . 5—
 Četrť leta . . . 250
 Mesečno . . . 1—
Črna Avstrije: —
 Celo leto . . . 15—
Posamezne številke
 — 10 vinarjev. —

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 v. in
 od 6 redne pečitvoste: pri
 večkratnih oznanilih velja
 — popust. —
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne
 Rokopisi se ne vračajo

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Prečka ulica. 5. — Telefon št. 113

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne

Zadnji dnevi v Przemyslu.

Letalec Lehmann iz Przemysla pri cesarju. — General Kusmanek ujetnik v Kijevu. — Ruska przemyslska artilerija v Karpatih. — V Karpatih ljuti boji. — Na dveh mestih Rusi v Karpatih na ogrskih tleh. — Ob bukovinski meji naši na ruskih tleh. — V Dardanelah mir.

Uporaba žita in moke.

Vlada je k doseganju splošnim določilom glede uporabe moke in žita izdala še naslednjo odredbo:

Od dne 28. marca naprej do preklica ne sme oseba porabiti več moke kot 200 g na dan. Namesto 5 g moke se lahko porabi 7 g kruha. Za kmečke posestnike, člane njihovih rodbin, služabnike, delavce, se z ozirom na to, da ti ljudje živijo po veliki večini od močnatih jedil, dovoli dnevna poraba 300 g žita ali 240 g (= ¼ kg) moke. Za kmečko prebivalstvo veljajo torej vse one določbe, ki so bile že dne 24. febr. in vse one olajšave, ki so jih podelile politične oblasti. Za kmečko prebivalstvo se z novo določbo ni nič spremenilo.

Če se bo v posameznih krajih, kjer je prebivalstvo po večini ali izključno navezano na kruh kakor vsakdanjo hrano, izkazala potreba, da se k uradno določenim 300 g žita na dan dovoli večja uporaba žita in moke, je ministrstvo za notranje zadeve izjemoma to dovolilo, toda pod pogojem, da se uporabi le toliko, kolikor je neobhodno potrebno za prehrano prebivalstva.

S temi določili se je po možnosti oziralo na vse posamezne in različne razmere v raznih krajih naše države. Pri tem naj sodelujejo prebivalstvo, občine in drugi javni zastopi.

Večja uporaba žita na dan kot 300 g se bo dovolila, kakor naknadno izvemo, le v slučajih, ki so posebnega uvaževanja vredni. Do danes še navodila, kako slučajni se bodo upoštevali, kako se bodo delale prošnje za to dovoljenje, niso objavljena. Kakor hitro dobimo potrebne zanesljive podatke, bomo vse natančno razložili in navedli tudi, kako se bodo delale dotične prošnje. —

LISTEK.

Črnogorski upliv v Evropi.

(Konec.)

Tretja hčerka kralja Nikite je dosegla svoj cilj. V svojem 40. letu je postala soproga ruskega velikega kneza, ki je za carjem najmočnejši mož v Rusiji. Ona se lahko takorekoč postavlja na isto stopnjo kot njena mlajša sestra Helena, ki je l. 1896 poročila italijanskega prestolonaslednika Viktor Emanuela in ki je kmalu na to postala kraljica, soproga kralja italijanske države. Velika kneginja Anastazija je, kakor rečeno, dosegla svoj cilj, a njeno čast hlepje še ni doseglo popolne utefe. Kot strastna boriteljica za panslavistično misel je velika kneginja Anastazija rusko carico, prejšno nemško princezino, porinila čisto v ozadje. Obenem pa je Anastazija svoje spletke na dvoru tako uravnala, da je postala središče stranke velikih knezov. Cilj te stranke je bil že od nekdaj osvojevalna vojska z Nemčijo in Avstrijo. Kneginja je namreč uvidela, da so se razmere v njeni domovini na Balkanu močno spremenile. Njen svak, Peter Karagjorgjevič je postal srbski kralj in razmere med Avstrijo in Srbijo so se pod njegovo vlado očitno poslabšale. Dočim je rastla napetost med Avstrijo in Srbijo, pa je postalo razmerje med Srbijo in Rusijo vedno bolj prijateljsko. Velikosrbsko gibanje pa menda ni imelo boljšega pospešitelja nego je bila soproga velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča. V svojem svaštvo do Nemcev je velika kneginja celo tekmovala z materjo ruskega carja. Za isto vrv kot Anastazija je vlekla tudi njena starejša sestra Milica. Obe sestri sta sistematično zasledovali cilj, ki je pri izbruhu balkanske vojske postal celemu svetu jasen. Na dunajskem „Ballplatzu“ so že davno znali, koliko je bila

Ljudstvo pa prosimo, naj bo mirno, kajti kakor smo izvedeli na uradnem mestu, se ne bo nikomur delala krivica, ampak bodo oblasti šle ljudstvu kolikor mogoče naroko.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Izstradani vojaki gredo peva-joč v zadnji boj.

Do dne 20. januarja je bil Przemysl dovolj prekrbljen z živili. Od tega dne naprej pa so se merice živeža za osebo tako zmanjšale, da je trdnjava na ta način shajala s svojimi zalogami živeža še 2 meseca. Dne 18. marca se je med posadko razdelilo zadnje ostanke živeža. Glad je bil že tako silen, da je vsak dan vsled gladu umrlo do 200 mož. Moštvo je bilo tako izstradano, da je pri izpadu dne 19. marca z naporom zadnjih sil prekoračilo tekem sedmih ur pot, ki je znašala — sedem kilometrov! Polagoma, pevajoč bojne pesmi, je hrabra posadka zadnjikrat napadla premočnega sovražnika. Polkovnika Szatmary in Kraliček sta utrujena korakala s palicami v rokah med vrstami zvestih boriteljev. Častnika sta klicala svojim vojakom: „Le vsi za menoj, a nihče naj ne sili pred mene!“ Polkovnik Kraliček je bil zadet od treh streliv iz strojne puške naravnost v usta, a je še kljub temu korakal dalje na čelu svoje čete, dokler ni prišel v rusko ujetništvo. Disciplinarnost vojske je bila do zadnjega vzgladna. Črnovojniki, ki so radi izmučenosti padali po tleh in so ležali v cestnih jarkih, so se še toliko vzravnali po

ura in prof Lexa Aehrental se je takoj odločil in je v jeseni l. 1908 kratkomalo prekrizal velikosrbske načrte s tem, da je anektiral Bosno in Hercegovino. V Petrogradu so se kar penili od jeze; gospod Isvolsky je prisegel, da se bo nad Avstrijo krvavo maščeval. Velika kneginja Anastazija je podvzela vse korake, da bi izsilila vojsko z Avstrijo. In tedaj je v spomladi l. 1909 Nemčija spregledala ruski načrt in je s svojim odločilnim nastopom povedala, da bo v slučaju ruskega napada na Avstrijo stala na njeni strani. Rusija še takrat ran in udarcev, ki jih je dobila ruska armada v Izhodni Aziji l. 1904-1905, ni popolnoma prebolela. Veliki knez Nikolaj Nikolajevič je predobro poznal razdrapane razmere ruske armade, da bi se spustil v tako nevarno podvzetje.

Na ta način je bila tedaj vojska preprečena. Popolnoma odstranjena pa vojska s tem ni bila, ampak samo preložena. Anastazija pridobivala vedno bolj in bolj tudi na političnem uplivu. Veliki knez Nikolaj je postajal orodje v rokah svoje soproge. Anastazija je svojega moža-velikana popolnoma prevladovala. Veliki trinog, kateremu v obširnem carstvu ni nihče upal oporekati, je bil ponižno orodje v njenih krasnih rokah. V priprostitih meščanskih krogih bi se takega moža imenovalo „mevžo“. Ko se je majhni knez v Črni gori hotel kar sam povzdigniti za kralja, je ta vest prvotno vzbudila pri evropskih vladarjih veselost, pozneje pa nevoljo. A Anastazija je rekla, kar je Bolgarom dovoljeno, mora biti dovoljeno tudi Črnogorcem in tako je tudi ruski car privolil, da se sme Nikita imenovati kralj Črne gore. Nikita se sme torej po vsej pravici zahvaliti odločnosti svoje tretje hčerke, da nosi kraljevi naslov.

Vsled spletarij velike kneginje Anastazije se je vnela tudi druga balkanska vojska. Ona v svojem slavohlepju ni mogla tega preboleti, da bi njen oče in svak imela od prve vojske slabše plačilo kot Bolgar. In ko je imela Bolgarija v drugi balkanski vojski v

koncu, da so mimoideče častnike po vojaško pozdravili. Vojakom se je povedalo, da se trdnjava ne more več držati. Radi tega so v zadnjem trenutku zbrali še vse svoje poslednje moči, da izvršijo še nekaj izvanrednih junaških činov.

Grozni zadnji trenotki.

Od 5. do 6. ure zjutraj je bila trdnjavska okolica en sam velikanski požar. Zemlja se je tresla od gromenja razstreljenih utrd in topov, poleg tega pa so Rusi sipali od vseh strani iz svojih težkih oblegovanih topov celo točo krogel na umirajočo trdnjavo. Mnogo ljudi je bilo od kosov razstreljenih topov ubitih. Cevi velikih topov in težkih trdnjavskih možnarjev so pred razstrelbo nasipali z ekrazitom, smodnikom in peskom. V zrak so se dvigali na vseh koncih in krajih grozni ognjeni stebri, visoki čez 400 m. Ko so bile vse utrdbe in vsi topovi razstreljeni, je general Kusmanek zapovedal, da naj častniki z belimi zastavami v rokah naznanijo bližajočemu se sovražniku, da mu poveljnik Przemysla odda trdnjavo, ker jo radi pomanjkanja živeža ne more več držati ter da prepušča usodo posadke vitežtvu sovražnika.

Prižigalnih vrvic je zmanjkalo.

General Kusmanek je dne 22. marca zgodaj v jutro izdal povelje, da se morajo utrdbe do 5. ure v jutro držati zoper sovražni naval. Ob tem času je infanterija zapustila utrdbe in se je umaknila v notranjost trdnjave. Ko so začeli razstreljevati utrdbe in topove, so spoznali, da primanjkuje prižigalnih vrvic. Nič ni drugega pomagalo, nego da se je moralo vrvic tako na kraiko prirezati, da jih je bilo dovolj. S tem pa so bili pionirji, ki so izvrševali razstrelbe, v veliki smrtni nevarnosti. Posamezne utrdbe so bile za razstrelbo podložene z 1500 kg ekrazita. Učinek take razstrelbe je bil samoobsebi umevno izredno silen. Pionirji-saperji, ki so izvršili razstrelbe, so se prostovoljno oglasili za to delo.

poletju l. 1913 nesrečo, je v Anastaziji strast po uplivu še bolj rasla. Nemčija in Avstrija morate biti poraženi, to geslo je popolnoma prevzelo mišljenje in intrigiranje strastne velike kneginje. Anastazija je že v duhu videla veliko jugoslovansko državo, ki bi se ustanovila na stroške Avstrije. Velika kneginja ni opustila nobene prilike samo, da bi čimprej došla do svojega cilja. Z velikim knezom Nikolaj Nikolajevičem je potovala na Francosko in se z njim udeležila tamšnjih velikih vojaških manevrov. Svetovna znana spletkarica je umela prav dobro, kako se morejo srca Francozov v naglici pridobiti. Ko se je v avtomobilu v družbi višjih francoskih častnikov peljala na neposredno nemško-francosko mejo, je s teatralično kretnjo pokazala na stolnico v Metz, poslala z roka ki poljub proti mestu in zaklicala: „To mesto mora in sicer prav kmalu postati zopet francoska last!“

Vojska Rusije in Francije proti Avstriji in Nemčiji, katero je velika kneginja tako srčno želela, se sedaj vrši. Mesto Metz je še sedaj last Nemčije; kakor je razvidno iz vojnega položaja, še ta nemška trdnjava menda nima namena postati kmalu francoska postojakna. Zasanjana jugoslovanska država se je že ce živeža za osebo tako skrajšale, da je trdnjava na ljiho. Zelje, ki jih goji Anastazija, so še torej od svojega uredničenja zelo daleč oddaljene; a nekdanja majhna črnogorska princezinja ni izrezljana iz istega lesa kot druge žene, katere se takoj udajo usodi. Domneva se, da bo Anastazija na ruskem dvoru še naprej vodila boj zoper mirovno stranko, ki si je na dvoru pridobila že mnogo tal. Če bi se ji posrečilo premagati dvorno mirovno stranko, bi bilo njenim željam silno ustreženo. Na vsak način je velika kneginja znamenita gospa, karakteristična žena, ki s svojo žensko mikavostjo združuje tudi odločno, moško voljo. Anastazija bi bila lahko postala druga Katarina, ako bi jo usoda postavila na drugo mesto.

Rusi na razvalinah Przemysla.

Poročila ruskih vojnih poročevalcev slikajo položaj, v katerem se je nahajal Przemysl takrat, ko so ukorakali Rusi v mesto. Ruski vojni poročevalci so se pripeljali iz Lvova v avtomobilih v Przemysl, da bi bili priča tega velikega dogodka. Poročevalci so se morali voziti skozi cele vrste porušeni vasi, predno so prišli do kraja Močiska, ki je pred Przemyslom večja naselbina, kjer so stražili Rusi avstrijske vojne ujetnike. Že od daleč so klicali Rusi vojnim poročevalcem, da se je Przemysl že udal.

Pri kraju Sechnie je že bilo opaziti sledove zadnjega izpada junaške avstrijske posadke. Trupla mnogih ruskih vojakov so bila še nepokopana. Cela vas je bila ena sama podrtija, znamenje, s kako silo se je izvršil izpad posadke. Že od daleč so se videli črni oblaki dima nad Przemyslom in slišalo se je grozno pokanje in bobnenje.

Avtomobili s poročevalci so mogli priti le samo do zunanjih utrd, kajti vsi mostovi v notranje utrdebe so bili brez izjeme porušeni. Vojni poročevalci so opazovali z daljnogledi pretresljiv prizor, ki se jim je nudil. Iz trdnjave so se dvigali visoki plameni kvišku in zdelo se je, kakor če bi bila cela trdnjava en sam velik ognjenik. Vedno višje in višje se je dvigal dim in plamen. Kako daleč je segalo oko, vse je bilo porušeno, razdežano in v plamenu. Odposlanec je že davno odšel, dočim so častniki in moštvo še vedno rušili utrdebe. Vojni poročevalci niso videli ničesar drugega, kakor gole razvaline. Videli so tudi razdrtine razstreljenega avstrijskega oklopnega vlaka. Ko so ukorakale prve ruske čete v notranje utrdebe, je bilo spremenjeno vse v pepel in razvaline.

Przemysl — Peremisl.

Rusi so Przemysl prekrstili v Peremisl. Na utrdah in na mestni hiši plapolala ruska zastava.

Koliko je štela posadka v Przemyslu

V petkovi „Straži“ smo po listu „Rotterdamische Courant“ poročali, da je štela avstrijska posadka v Przemyslu samo 25.000 mož. Iz avstrijskega tiskovnega stana pa se dne 26. marca glede stanja trdnjave in moštva uradno sledeče poroča:

V nasprotju z ruskimi poročili, ki širijo o udaji Przemysla neresnične vesti, se podajajo s tem javnosti naslednje resnične podrobnosti:

Przemyslske razvaline so se na povelje, a brez poziva ali pogajanj s sovražnikom, izročile Rusom. Vojno građivo se je v trdnjavi že delj časa pred udajo skrbno uničevalo. Vojaštva je bilo v zadnjem tednu obleganja v trdnjavi **44.000 mož infanterije in artilerije**, od teh je bilo dve tretjini črnovojniških čet. Od tega števila se odračuni **10.000 mož**, ki smo jih izgubili pri zadnjem izpadu dne 19. marca 1915. **45.000 mož** pa so šteli oddelki delavcev, kočijažev, konjskih hlapcev, železničarskega in brzojavnega osovja, ki so morali opravljati vojaško službo v trdnjavi na podlagi zakona o vojaških dajatvah; **28.000** bolnikov in ranjencev pa se je nahajalo v tamošnjih bolnišnicah.

V trdnjavi je bilo vsega skupaj **1050** starejših topov, od teh je bila večina iz leta 1861 in 1875. Te topove so pred udajo večinoma uničili.

Zadnji ruski napad na trdnjavo v noči od dne 21. na dne 22. marca je bil odbit edino le z ognjem naše infanterije in strojnih pušk, ker je bila velika večina topov že poprej uničena. Na ogenj ruskih topov so odgovarjali edino le se nekateri stari topovi iz leta 1861, ki še ob napadu niso bili razstreljeni.

Viteški sovražniki.

„Pester Lloyd“ poroča: Ko so o Božiču Rusi izstrelili nekega avstrijskega letalca, ki je nesel generalu Kusmaneku purana kot božično darilo, so ga z drugimi darovi vred poč belo zastavo poslali v oblegani Przemysl. General Kusmanek je nato poslal Rusom 20 gosk.

Tudi drugi častniki obdržijo sablje.

Kakor smo zadnjič poročali, so Rusi dovolili hrabremu przemyslskemu poveljniku generalu Kusmaneku, da sme tudi v ruskem ujetništvu nositi sabljo. List „Petrograjski Invalid“ poroča, da je ruski generalisimus Nikolaj Nikolajevič izdal povelje, da naj tudi častnikom przemyslskega generalnega štaba pustijo sablje.

Przemyslska artilerija v Karpatih.

Ruski ranjenci in ujetniki pripovedujejo, da je rusko armadno vodstvo padec Przemysla naznanilo armadi s posebnim poveljem. Poveljstvo je upalo, da bo s tem armadnim poveljem vzbudilo veliko navdušenje med vojaštvom, kar pa se mu ni posrečilo. Poročilo o padcu Przemysla pri ruskih vojakihi ni povečalo veselja do naskakovanja avstrijskih postojank.

Največji upliv ima padec trdnjave na artilerijo. Rusi so namreč spravili svoje topove izpred Przemysla na karpatsko bojno črto. Ti topovi sedaj neprestano bruhajo ogenj na avstrijske postojanke.

Ob Dukli.

Rusi so se z ojačeno srditostjo vrgli na Duklo, kjer so se sedaj boji znova pričeli. Opaža se, da pošiljajo Rusi velike nove čete proti tej preporni in važni karpatski točki. Gromenje topov je dan za dnem hujše. Napadi Rusov so vsak dan srditeljsi. Rusi pa streljajo tako silno, da je mrtvece mogoče le v zgodnjih jutranjih urah pokopati.

Rusi o karpatskih bojih.

Kodanj, 26. marca.

Petrograjski listi naglašajo, da se bijejo v Karpatih najlutejši boji. Napadalno prodiranje Rusov je sedaj združeno z neprimerno velikanskimi težkočami, ker ovirajo vremenske razmere vsa vojna podvzetja, in je združen vsak napadalni sunek z velikimi izgubami. Ruski listi se obširno bavijo z borbo v Karpatih ter povdarjajo izvanredne težkoče in ovire, ki so mnogo večje, kakor v Izhodni Prusiji. Vstrajnost in junaštvo avstrijskih čet, tako pišejo ruski listi, zasluži največje občudovanje, katerega jim tuji sovražnik ne more odrekati. Avstrijskemu armadnemu vodstvu se mora dati brez pridržka priznanje, ker se mu je posrečilo, zbrati nove armade in z njimi napadalno prodirati. Posebno močna avstrijska armada prodira v Bukovini. Avstrijske čete so bile za zimsko vojsko izvrstno preskrbljene in temu je pripisovati tudi velike uspehe, katere so dosegle.

General Borojevič upa na zmago.

Posebni poročevalec budimpeštanskega lista „Pesti Hirlap“ poroča svojemu listu: Armadni poveljnik general Borojevič mi je dovolil, da sem ga smel dan po oddaji Przemysla obiskati. O vojnem položaju mi je podal sledeče podrobnosti: „Eno bi Vam posebno rad položil na srce, namreč, da naj javnost zaupa našim podvzetjem, ki vodijo do zmage. Na Karpatih je sedaj razvita bitka na črti, ki je dolga 800 kilometrov. Na tako obširni bojni črti ni drugače mogoče, kakor, da se bojna sreča nagiba sedaj sem, sedaj tje. Mogoče je, da nas sovražnik na tej ali drugi točki malo močneje prime, a kljub temu še vedno ni treba vojni položaj črno naslikati. Vojaki smo polni zaupanja v konečno zmago. Med našimi vojniki vlada, hvala Bogu, zaupanje, da bo vojna sreča gotovo na naši pravični strani. Kdor je bil na bojni črti, se je o tem razpoloženju naših čet lahko sam prepričal. Naši vojščaki so izborni bojevniki. Avstrogrska javnost mora biti v zaupanju do srečnega konca z nami ene misli: s tem se k splošnemu ugodnemu uspehu mnogo pripomore. Vreme se je sedaj v Karpatih mnogo zboljšalo. Ko bo nastopilo stalno ugodno vreme in bodo ceste boljše, smo prepričani, da se bo naše vojevanje dobro razvilo. Naznamite to moje naziranje širši javnosti!“

Krasen nastop Jugoslovanov.

Na celi karpatski bojni črti traja borba dalje. Najhujši boji se pa bijejo med prelazoma Užok in Lupkov, kjer napadajo Rusi z vso silo. Naše čete odbijajo ruske napade z uspehom, pri čemur imajo Rusi velike izgube. Naše izgube so razmeroma malenkostne. V zadnjih bojih so se posebno odlikovali jugoslovanski polki, sami mladi letniki, ki so naskočili važno rusko postojanko s tako silo, da so vrgli Ruse iz važne in močne postojanke.

Pravoslavna cerkev na delu.

„Nowoje Wremja“ poroča, da je do sedaj v Galiciji ustanovljenih že 100 novih pravoslavnih župnij. Pravoslavna nestrpnost se kaže tudi v Galiciji.

Rusko državno branbo

tvorijo tisti moški od 19. do 43. leta, ki ne pripadajo stalni armadi. V miru del teh brambovcev vpokličejo na 14dnevno vajo. Poročali smo že, da so pozvali sedaj Rusi pod orožje 23 letnikov državne brambe prve vrste.

Bukovina skoraj očiščena od Rusov.

V Bukovini poraženi Rusi so se vnovič zbrali v ozemlju pri Novosielici. Ko so še pritegnili novih ojačenj, so napravili srđit napad na naše prodirajoče čete. Naše čete so se spustile poč ugodnimi okolščinami in uspešno v boj z Rusi. Bukovina je sedaj, izvzemši zelo ozkega pasu na jugo-izhodni strani, popolnoma očiščena od Rusov.

Naši na ruskih tleh.

Avstrijske čete so pri Novosielici v Bukovini (izhodno od Černovic) zasedle nekatere vasi na ruskem ozemlju. Rusi imajo zaseden le še majhen kos Bukovine v severnem kotu dežele.

Rusi proti Izhodni Prusiji.

Rusi so močno ojačili tudi svoje čete, ki se vojskujejo ob Izhodni Prusiji. V zadnjem času se opaža, da Rusi prodirajo od izhoda in juga v pruske pokrajine. Močno napadalno prodiranje ruske armade

je v teku na severno-izhodnem koncu Izhodne Prusije pri Memelu in na jugu pri mestu Augustov. Hindenburgova armada je ruske napade krepko odbila.

Obleganje trdnjave Osovice.

Kodanj, 26. marca.

Nemška armada oblega trdnjavo Osovice z velikim naporom svojih sil. Nemci spravljajo pred trdnjavo neprestano nove oblegovalne topove in obstreljevanje mesta in trdnjave se vrši noč in dan. Bitka, ki se pričakuje v ozemlju med rekama Vislo in Njemen, bo odločila usodo na izhodni bojni črti. Tudi med Prasnyšem in Ostrolenko se bliža odločitev.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Srbi so se ojačili.

Po daljšem presledku so v uradnem poročilu avstrijskega generalnega štaba dne 26. marca zopet omenjeni dogodki na južnem bojišču. Dotično poročilo slovi:

„Na južnem bojišču so se zadnji čas vršili ob Donavi in Savi posamezni artilerijski boji. V splošnem je položaj nespremenjen.“

Iz zasebnih poročil, ki so došla zadnje dni iz južnega bojišča, je bilo posneti, da se vršijo tam ponekod živahni artilerijski boji. Poročila iz Carigrada so naglašala, da so angleške in francoske ladje v zadnjem času pripeljale v Solun velike množine streliva in orožja za Srbijo. Ako so ta poročila resnična, je grška „nepristranost“ še vedno Srbiji prijazna. A do danes še ni došlo nobenega zanesljivega poročila, ki bi potrdilo omenjeno carigrasjsko vest.

Rusi o položaju v Srbiji.

Berolin, 26. marca.

List „Vorwärts“ poroča: Ruski konzul v Nišu, Tšachotin, ki je došel te dni v Odeso, se je glede položaja v Srbiji izjavil sledeče: Srbija je porabila odmor, da izpopolni svojo armado z mladimi novinci in da pokliče pod orožje vojaštvo iz Macedonije in iz še drugih pokrajin, katere si je osvojila v balkanski vojski. Sedaj se vršijo samo artilerijski boji, v katerih se Srbi poslužujejo francoskih topov.

V gospodarskem oziru je Srbija zelo trpela. — Njena zunanja trgovina, ki je znašala letno okrog 200 milijonov frankov, je popolnoma uničena. Vkljub temu ne trpi prebivalstvo posebnega pomanjkanja, ker dohva vse svoje potrebščine preko Soluna. Le moke že silno primanjkuje in cene moki zelo naraščajo. Dovoz moki iz Rusije obvaruje srbsko prebivalstvo pred lakoto. Ker se vsled nalezljivih boleznih vrši po vsej Srbiji veliko premikanje čet, so spravili tudi vojne ujetnike iz ogroženih krajev v Niš. V Nišu so spravili vse vojne ujetnike v vojašnice. Vojnim ujetnikom je dovoljeno, da si smejo v mestu iskati dela, pri čemur zaslužijo nekaj denarja za svoje osebne potrebščine. V mestu je tudi nekaj podjetnikov, ki imajo v svojih podjetjih zaposlenih večje število vojnih ujetnikov. Vojni ujetniki dobivajo ravno takšno hrano, kakor srbski vojaki, vendar je kruh njihov glavni živež. Ujeti častniki imajo dovoljenje, da smejo hoditi po mestu v nevojaški obleki in smejo hoditi na hrano v gostilne. Da si morejo tudi revni avstrijski ujetnikinevojaki nekoliko prislužiti, so jih spravili v novozgrajene barake pri mestih Jastrebac in Grejac, da se preživijo z delom v tamošnjih gozdovih.

Grčija proti Srbiji?

Carigrasjski list „Osmanischer Lloyd“ poroča, da so Francozi poslali v Solun 14 poljskih topov, 9 avtomobilov, 2000 zabojev streliva, 150 trenskih vozov, 2 zrakoplova in 300 zabojev zdravil za Srbijo. Grška vlada je kljub posredovanju francoskega poslanika prepovedala prevoz teh vojnih potrebščin v Srbijo. Dovolila je, da se smejo samo zdravila in obveze poslati srbski armadi.

Esad-paša zaprt.

Uporni Albanci, ki ne marajo gospodstva Esad-paše, imajo Esad-pašo zaprtega v Draču. Dne 23. in 24. marca so ustaši mesto zopet obstreljevali. Esad-pašove čete so iz mesta krepko odgovarjale.

General French o strelivu in koncu vojske.

Amsterđam, 25. marca.

Vojni poročevalec pariške „Agence Havas“ je imel pogovor z angleškim maršalom Sir J. French. Po običajnih slavošpevih na francosko armado se je izjavil general French z ozirom na vprašanje, kako dolgo še utegne trajati vojska, sledeče: „Vprašanje, katero zahteva, da se reši, je strelivo. Več in vedno več streliva, to je glavni in nujni pogoj za vsako napredovanje in za vsak korak naprej. Pri vseh je velika potreba municije. Ne verjamem“, je resno pristavil general French, „da bi se mogla vojska še dolgo

časa zavlēči. Za zaveznike (Angleže, Francoze, Belgijce in Ruse) se je pričela spomlad z veliko obetajom začetkom. Memel je v ruskih rokah (a sedaj ni več), dardanelске utrdbе so deloma porušene (štiri velike angleško-francoske vojne ladje so bile uničene. Op. ur.). Za zaveznike je glavna stvar končna zmagā, o kateri je on (French) prepričan.“

V Dardanelah mir.

Turki objavljajo iz glavnega stana: V Dardanelah je mirno.

Angleži poročajo iz Tenedosa: Silovit vihar onemogočuje že tri dni vsako operacijo na morju. So dajo, da med tem časom Turki popravijo škodo, ki jo je povzročilo obstreljevanje. Deset bojnih ladij je zadržanih pri otoku.

Turški napad na Egipt.

Milan, 26. marca.

List „Corriere della Sera“ poroča: Turki se že pripravljajo za splošni napad na Egipt, ki se bo začel koncem mesca marca. Organizacija proti Egiptu prodirajoče turške armade je izborna izvedena. Od 5000 nemških častnikov in vojakov, ki so se nahajali v Siriji, se jih nahaja sedaj 2000 v armadi, ki prodira proti Egiptu. Turške čete so prav dobro preskrbljene z orožjem in s strelivom. Turške čete se sedaj nahajajo komaj štiri dnevne marše pred Sueškim prekopom. Gradnja železnice iz Lydda proti Sueškemu prekopu le prav počasi napreduje.

Indija v upor.

V Indiji vendar niso z angleško vlado tako zadovoljni, kakor so Angleži do sedaj celemu svetu pripovedovali. Nemiri so na dnevnem redu, Angleški ministrski svet je pooblastil indijskega podkralja, da lahko proglasi oblegovalno stanje po celi Indiji. Poleg tega, so vsa indijska pristanišča, izvzemši Kalkuto, Madras in Ragoon, zaprli za inozemce.

Raznoterosti.

Čenjenim naročnikom Pondeljkeve Straže, ki so list plačali samo za četrt leta, poteče naročnina 1. aprila. Mi smo vsem tem naročnikom napravili danes na ovitek rudeč križ, da jih opozorimo, da naj naročnino takoj zopet pošljejo, ako še hočejo list dobivati. Kdor naročnino ne plača naprej, lista ne dobi več. Četrletno stane 90 v, polletno 1.60 K, celoletno 3.20 K.

Srečke „Slovenske Straže“ so že razposlane po prodajalnah in trafikah. Časten uspeh te loterije je častna zadeva Slovencev, zato kupite srečke takoj! Srečka samo 1 krono, vrednost dobikov 20.000 kron. V težkih časih ne zabte domovine!

Duhovniška sprememba. Č. g. Jožef Kuk, kaplan v Galiciji, je prestavljen kot drugi kaplan k Sv. Lovrencu nad Mariborom.

Za vojnega kurata v rezervi je imenovan vlč. g. Alojzij Čižek, mestni župnik v Slov. Gradcu. Dodeljen je deželnoobrambovskemu pešpolku št. 5.

Novi cesarski namestnik na Češkem. Dosedanji cesarski namestnik na Češkem knez Franc Thun je radi nevarne očasne bolezni odstopil. Na njegovo mesto je cesar imenoval dosedanjega deželnega predsednika v Šleziji, grofa Maksa Condenhove. Odstopivši namestnik knez Thun je star 68, novi namestnik grof Condenhove pa 49 let. — Za deželnega predsednika v Šleziji je imenovan Adalbert baron Wiedmann, ki je bil dosedaj politični uradnik v Šleziji. Wiedmann je rojen l. 1868.

Spomini na umorjenega prestolonaslednika. Pred dnevi je poslal Fric Huber, ki se nahaja sedaj na balkanskem bojišču, svojemu očetu, gostilničarju Mihaelu Huber v Groß-Sieghartu, dva velika zaboja. V zabojih so bili shranjeni dragoceni spominki na umorjenega prestolonaslednika nadvojvodo Franca Ferdinanda, Fric Huber je bil namreč sluga pri feldejgmojstru Potioreku in je pomagal nesti umirajočega prestolonaslednika iz avtomobila v konak. Za spomin mu je dal Potiorek s krvjo oblite rokavice, ki jih je nosil prestolonaslednik takrat, ko je bil izvršen napad na njega, ter s črnim pajčolanom ovito svečo, ki je gorela ob krsti prestolonaslednika.

Vdova mehikanskega cesarja Maksimiljana. Pred kratkim se je odigrala zanimiva dogodba na gradu Bonchout, kjer prebiva cesarica Šarlota, nesrečna vdova umorjenega bivšega mehikanskega cesarja in brata našega cesarja, Maksimiljana. Takoj, ko so nemške čete zasedle belgijsko glavnomesto, so razobesili na omenjenem gradu črno-zolto zastavo. Nemški ritmojster pl. Schmitz, ki je nedavno jezdil z oddelkom svoje konjenice mimo gradu in kateremu ni bilo znano, da prebiva v tem gradu vdova-cesarica Šarlota, je stopil raz konja in je pozvonil. Odpirat mu je prišel sluga, katerega je vprašal ritmojster, kdo da biva na tem gradu pod varstvom črno-zolte zastave. Ko mu je povedal sluga, da biva na tem gradu cesarica Šarlota, je rekel častnik, ki ni mogel prav verjeti besedam sluge: „Dobro, rad bi posetil Veličanstvo, cesarico Šarloto.“ „To je nemogoče“, odvrne sluga, „cesarica je že petdeset let bolana in sprejema le samo častne dame, ki so ji dodeljene in obred-

nega mojstra!“ Ritmojster je sedaj prosil, da ga sluga predstavi obrednemu mojstru. Dvorjan je peljal častnika v salon ter mu je od tam iz okna pokazal s prstom staro gospo s snežno-belimi lasmi v črni obleki, ki se je sprehajala v parku in jo je vodil njen zvesti služabnik. Od tega časa je nemški generalni štab ob vratih pri uhodu v grad dal nabiti sledeči napis: „V tem gradu, ki je last belgijske krone, stanuje cesarica Šarlota mehikanska, soproga rajnega avstrijskega nadvojvode Maksimiljana, svakinja avstrijskega cesarja Franca Jožefa, našega zvestega zaveznika. Nemški vojaki, ki hodijo tod mimo, naj ne zvonijo za zvonček in naj pustijo grad pri miru.“

Kranjski deželni glavar dr. Sušteršič se že dalje časa z ravnateljem Gospodarske Zveze Jovanom mudi na Ogrskem in Rumunskem v svrhu aprovizacije kranjske dežele.

Velikonočno pecivo. Od c. kr. graškega nameštva smo dobili poziv, naj še ljudstvo enkrat opozorimo, da se za velikonočno pecivo sme uporabiti samo 50 odstotkov pšenične, oziroma ržene moke. To ne velja samo za peke, ampak tudi za zasebna gospodinjstva.

Velikonočno streljanje prepovedano. Uradno smo izvedeli, da je letos streljanje ob Veliki noči prepovedano. Vse prošnje za dovoljenje streljanja z možnarji so morala letos okrajna glavarstva prepovedati. Prestopki se bodo strogo kaznovali. Že od začetka vojske se je odredilo, da se v nobenem slučaju ne dovoli streljanje z možnarji. Županstva naj ljudstvo opozorijo na to odredbo, da ne bo nepotrebnih sitnosti in razburjenja.

Odpravljena carina. Naša vlada je sporazumno z Ogrsko odpravila carine na svinje, težke 130 kg in več (22 K), na pristno surovo maslo, umetno maslo, margarino in jedilne masti (35 K), živalski loj (2.50 K), kosilne in žetvene stroje (24 K), bakrene galice (3.60 K). Da se je odpravila carina na svinje, bo gotovo uplivalo na uvoz iz Rumunije, bržkone tudi iz Bolgarije, ki se bo povečal. Tudi iz Nemčije se zna začeti uvoz. Odprava masline carine bo menda ostala brez posledice, ker je Danska prepovedala izvoz masla, Holandska pa ga ima premalo. Tudi margarina ne bo, ker je v vseh državah, ki ga izvažajo, izvozna prepoved. Živalski loj ne more iz Amerike k nam, istotako tudi rastlinski loj in različna olja. Zelo razveseljivo je, da se je odpravila carina na gospodarske stroje. Bojmo se le, da je nemška industrija doma preveč zaposlena. Sicer pa upamo, da se bo avstrijska industrija potrudila ustreči vsem zahtevam. Opozarjamo, da daje poljedelsko ministrstvo letos podporo za kmetijske stroje in orodja. Zglasiti se je pri kmetijski družbi.

Točenje žganja ob nedeljah in praznikih na Štajerskem prepovedano. C. kr. štajerska namestnija v Gradcu je izdala dne 13. marca 1915 odlok, ki je posebne važnosti. S tem odlokom je točenje žganih pijač (tudi mešanih) v žganjarnah (točilnicah žganja), po nedeljah in praznikih celi dan, po sobotah od 4. ure popoldne dalje, druge dneve od 7. ure zvečer naprej prepovedano. Krčmarji, kavarnarji, trgovci, trgovci z delikatesami, slaščičarji itd., ki imajo pravico do točenja žganja, ali pa istega prodajajo v mali meri v zaprtih steklenicah, morajo prodajo žganja ob nedeljah in praznikih popolnoma ustaviti, po sobotah pa s tako prodajo od 4. ure popoldne prenehati. Osebam, ki so manj kot 16 let stare, pivcem žganja z navade, opijanjenim osebam, beračem in postopačem pa se žganje sploh ne sme več dati ali prodati. Istotako je tudi prepovedano, da bi osebe delj časa ostajale v točilnicah žganja.

Plačevanje davkov. C. kr. finančno deželno ravnateljstvo za Štajersko v Gradcu nam je glede plačevanja neposrednih (cesarskih) davkov v letu 1915 poslalo sledeči razglas: Tekom 2. četrletja 1915 poteče rok za plačilo neposrednih davkov na Štajerskem po sledečem redu: I. Zemljiški, hišno-razredni in hišno-najemninski davek ter šodstotni davek od najemnine onih poslopij, ki so prosta hišno-najemninskega davka in sicer: 4. mesečni obrok dne 30. aprila 1915, 5. mesečni obrok dne 31. maja 1915, 6. mesečni obrok dne 30. junija 1915. II. Občna pridobnina in pridobnina podjetij, podvrženih javnemu dajanju računov: 2. četrletni obrok dne 1. aprila 1915. III. Rentnina in dohodnina, v kolikor se ti davki ne pobirajo na račun državne blagajnice potom odbitka po osebah, oziroma blagajnicah, ki izplačujejo davku podvržene prejemke in sicer 1. poluletni obrok dne 1. junija 1915.

Nabiranje kovin in zlitin. Pod častnim predstvom domobranskega ministra barona Georgija se je ustanovil odbor za prostovoljno in brezplačno nabiranje kovin in zlitin. Toda c. i. kr. vojno ministrstvo bo kljub temu dalo odškodnino, a ne darovalcem, temveč v patriotske človekoljubne namene. Kovine in zlitine se potrebujejo za fabrikacijo vojnih potrebščin. Izključeno je nabiranje železa, jekla, pločevine in električnih žarnic. Za nabiranje bodo določeni šolarji.

Cene petroleju nekoliko padle. Začetkom tega mesca so dosegle cene petroleju na Dunaju 90 kron, zdaj so padle na 74 do 75 K, ker ga radi daljših dni manj pogori.

Denarne pošiljatve za vojne ujetnike na Ruskem. Rudečemu križu se javlja iz Petrograda, da je najboljša, pošiljati denar vojakom v ruskem ujetništvu, če se pošilja denar po poštni nakaznici in sicer se naj rabijo tiskovine za mednarodne nakaznice, ki jih ima vsak poštni urad v zalogi. Posebno je paziti, da je ime in bivališče naslovljenca na nakaznici natančno označeno.

Denarna vrednost. Za plačila v Nemčijo se, dokler ne bo novega določila, zaračunajo 100 mark = 131.50 K.

Posiljanje semen po železnici. Da se pravočasno spomladi obdela zemlja, je železniško ministrstvo odredilo, da se na avstrijskih državnih železnicah pošiljajo semena, ki se oddajajo v celih in pol vagonih, kakor tudi v množinah do najmanj 3000 kg, s tovarnobrzovznimi vlaki. Na onih progah, na katerih vozijo le vojaški vlaki, se bodo te pošiljatve odposlale s prvim vojaškim vlakom, kateremu se morejo z ozirom na prometne razmere priklopiti. Glede odpošiljevanja so semena v isti vrsti, kakor živila in brzovozno blago in imajo prednost pred vsemi drugimi civilnimi tovari.

Čebele v vojni. Večkrat se je že pisalo po čebelarstvih listih, kako so uporabljali čebele v boju proti sovražniku. „Kärntner Tagblatt“ prinaša v 23. številki objavo lista „Times“, kjer se opisuje, kako so rabili čebele nemški vojaki v Vzhodni Afriki v boju proti angleškim izkrejujočim se vojakom. Razstavili so pletarje (koše) z omotenimi čebelami. Ko so stopili angleški vojaki na skrite žice, oprostile so se razjarjene živalice. Veliko vojakov je vsled pikov deloma tako oteklo, da niso mogli gledati, deloma jih je sploh postalo za vojskovanje nezmožnih. Nekemu možu se je moralo iztrebiti 100 žel iz obraza.

Sredstvo zoper kolero. Francoski profesor Vincent je, kakor se poroča iz Pariza, v famošnji akademiji znanosti naznanil, da je iznašel uspešno sredstvo zoper kolero. Sredstvo se zove „Koleraserum“ in se vbrizga ljudem pod kožo, kakor sredstvo, ki se rabi pri cepljenju koz.

Na kozah je v Gradcu zbolel msgr. Karl Großauer, župnik v mestnem oskrbovališču in zasilni bolnišnici. Sedaj je že izven nevarnosti.

Kap je zadela v vasi Vorderstoder na Gornjem Avstrijskem graško krčmarico Cecilijo Retschitzegger, ko je zvedela, da je padel Przemysl.

Slovenec oslepel v vojni. Zagrebški „Obzor“ poroča: V zagrebški bolnišnici se je nad tri mesece zdravil enoletni prostovoljec Slovenec Rudolf Maruzza iz Trsta. V bitki pri Valjevu dne 25. novembra mu je granata poškodovala obe očesi, tako, da je popolnoma oslepel. Nedavno so Maruzzijevi stariši prepeljali sina v Trst.

Odlikovan je bil z zlato hrabrostno medaljo cand. iur. Janko Koser, praporščak pri 70. pešpolku, iz Juršinec pri Ptuj, za odlično hrabro vedenje pred sovražnikom. Janko Koser leži ranjen v bolnišnici v Jägerndorfu v Šleziji. To je že drugo odlikovanje z zlato hrabrostno medaljo v katol. akad. društvu Dan v Pragi.

Srebrno kolajno I. razreda za hrabrost je dobil radi izrednega junaštva računski narednik 87. pešpolka naš štajerski rojak Frano Karba. Čestitamo!

Odlikovani vojaki 87. pešpolka. Radi izvanrednih junaških činov so dobili srebrno kolajno I. razreda: narednik Jakob Sternad, korporali Matija Kranjčan, Fran Lipej, Franc Paulič in Franc Prelog, pešca Franc Lebar in Miha Nemeč. Srebrno kolajno II. razreda so dobili: štabni narednik Franc Urh, narednik Franc Rajovc, četovodje Martin Andrenšek, Jožef Bertole, Martin Bočko, Stanislav Dogša, Alojzij Dunaj, Jožef Gologranc, Franc Gorečan, Franc Wagner, Peter Watič, Martin Žuraj; korporali Peter Gasdajka, Ivan Ahtik, Franc Bračko, Alojzij Kosi, Matija Krumpačnik, Anton Lah, Ivan Markuš, Jožef Počekaj, Anton Prekošek, Jurij Sekirnik, Edvin Sorčan, Jakob Šturboj, titularni korporal Anton Demerec; frajtarji Anton Kamel, Ferdo Krejčič, Jožef Milošič, Anton Oprešnik, Alojz Poljanšek, Jožef Skarlovnik, Franc Spöttl, Jožef Železnik; pešci Rok Bokalič, Franc Kšela, Stanislav Miklauc, Franc Rošker, Rok Bizjak, Oskar Appel, Ivan Batič, Alojzij Borovčič, Franc Centur, Anton Čobal, Anton Delanca, Miha Drobne, Silvester Dugolin, Anton Eichberger, Andrej Ferlan, Jakob Gaberšek, Anton Gajzer, Anton Gieslinger, Rudolf Gluk, Franc Inkret, Jakob Jurhan, Jakob Kolenc, Ivan Krajnc, Anton Krumpah, Franc Kubelka, Ivan Leban, Leopold Maučka, Franc Napotnik, Franc Osojnik, Anton Pesko, Ignac Plauštein, Alojzij Pokrivač, Jakob Poležar, Matija Punišnik, Franc Savrič, Franc Serec, Ivan Skobe, Franc Steineker, Ivan Tepej, Hnton Tomšič, Jožef Trešer, Ivan Verbanač, Martin Vesenjaj, Matija Vidovič, Ivan Veidinger, Jakob Cafuta, Franc Zagožen in Jožef Zakšek. Vsi odlikovanci pripadajo 4. bataljonu 87. pešpolka, ki se je bojeval na južnem bojišču.

Pogreša se: Anton Herič, domobranski pešpolk št. 26, 6. stotnija, vojna pošta št. 48. Odgovor se prosi na očeta: Franc Herič, posestnik v Borecih, pošta Križovci, Štajersko.

Sv. Jurij ob Pesnici. Žrtev vojske — doma. Frančiška Babič, žena viničarja v Jedlovniku, je 13.

januarja t. l. ponoči izginila brez sledu, zapustivši dva otročiča v hiši in živino. Njen mož do dne 15. t. m., ko je v vojaški suknji iz Maribora moral odriniti v Galicijo, ni mogel ničesar zvedeti. V soboto po Jožefovem pa so zasledili v Gamzejevem ribniku v Jedlovniku truplo rajne žene, torej čez dobra dva meseca. Brezdvomno se je nesrečnici, ki je bila pridna žena, vsled žalosti, da je moral mož v vojake, omračil um in je zašla potem v vodo. Bog ji bodi mil sodnik, vojaku-vdovu tolažnik in sirotam varuh!

Sv. Marjeta ob Pesnici. Dne 21. marca se je milo oglasil naš farni zvon in nam naznanil tužno vest, da je za domovino žrtvoval svoje življenje mladenič Janez Lah, komaj 26 let star. Služil je kot četovodja pri 47. pešpolku, pri 15. stotniji. Bojeval se je na severnem bojišču sedem mesecev, a krogla ga ni zadela. Obiskala ga je bolezen, tifus, ki ga je v par dnevih spravila v gladen grob. Umrl je v neki bolnišnici na Ogrskem, daleč proč od mile slovenske domovine. Bil je miroljuben mladenič, vse ga je spoštovalo in ljubilo. Naša fara je izgubila z njim poštonega mladeniča, stariši pa dobrega sina. Njegove zadnje besede so bile nam vsem v tolažbo: „Ko me bela smrt obišče, v hladen grob me dol' zapri; ljubezen pa s tujine kliče, ne pozabite na me!“ Stariši, bratec in sestre, nehajte žalovati! Ti pa, dragi Janez, spavaj mirno v tuji zemlji! Ni Ti bilo usojeno, da bi Tvoje truplo trohnelo v naši mili, od nas vseh tako vroče ljubljene slovenski zemljici. Na svidenje tam nad zvezdami!

Št. Ilj v Sl. gor. V Przemyslu so se iz naše okolice nahajali: poročnik Ciril Sadu, sin tukajšnjega nadučitelja, posestnik Alojzij Lopič, nečak rajnega cmureškega župnika, krčmar Henrik Šerbinček iz Spielfeldu in posestnik J. Lešnik iz Svečine.

Mala Nedelja. Predsednik tukajšnje kmetijske podružnice, Lovro Spindler se je po dolgem času vendar oglasil, to se pravi, njegova pisma so se le po dolgi dobi četrta leta prišla sem iz Rusije. 8. decembra je pisal, da so ujetniki 5 dni čakali blizu Moskve, da jih razdelijo in pošljejo dalje. Mogoče, da je zdaj že v Sibiriji.

* **Vučja vas na Murskem polju.** Občni zbor kmetijske podružnice v Vučji vasi se je vršil dne 10. januarja t. l. v gostilni gđe. Hauptmanove v Križevcih; prisotnih je bilo okoli 50 udov. Načelnik se je v iskrenih besedah spominjal blagega in povsod priljubljenega tajnika Kmetijske družbe, g. F. Holza, velezaslužnega organizatorja spodnještajerskih kmet. podružnic, ki je dne 10. septembra žrtvoval za dom in cesarja najdražje, svoje življenje. Povedel je na polju slave blizu Lvova, zadet v glavo. Slava junaku, blag mu spomin! Deloval je z izredno vnemo, mnogo več nego mu je nalagala dolžnost. Pomagal je in svetoval drage volje vsakomur, ki se je obrnil do njega. Naša podružnica mu še po njegovi prerani smrti dolguje za marsikaj hvalo. Oni, ki so bili njegovi prijatelji, občutijo bridkost izgube v dvojni meri. Po tej žalostni točki dnevnega reda poda načelnik splošno poročilo. Podružnica je tudi v letu 1914, vsaj do mesca avgusta, delovala prav živahno. Število udov je poskočilo od 101 na 154, podružnično okrožje pa se je razširilo čez Ključarovec, Grabe in Logarovec. Marljiv in vestni odborniki po včlanjenih občinah opravljajo podrobno delo; hvala jim! Podružnica je lani naročila 1010 kg deteljnega semena, h kateremu je prejela lepo subvencijo, nadalje 150 kg travinega in mnogo drugega (lanenega, pesinega in cikorijskega semena). Udje so si naročili 2000 kg bakrene galice, in 13.000 smrečic; podružnica je izplačala mostno tehtnico, prejela 100 K podpore od posojilnice v Križevcih in 50 K od posojilnice v Ljutomeru; obema iskrena hvala! Za žitni čistilnik (trijer) se je dalo napraviti vozilo, ki je stalo 58 K. K temu še ne izplačanemu stroju in k travniški brani je podelil osrednji odbor Kmetijske družbe po 40 K podpore. Podružnica je prejela od Kmetijske družbe brezplačno: 6 frsnih škropilnic, 2 trokarja, 3 goltna cevi in 5 kurjih družin. Lanenega semena se je naročilo 95 kg, znamenje, da raste smisel za pridelovanje lanu. Kot plemenska živina sta se naročila samo 2 merjasca. Tajniško poročilo pravi, da so se vršila 4 zborovanja in 2 odborovi seji; povprečna udeležba na teh 4 zborovanjih je bila 66. Pisem se je sprejelo 527, odposlalo 229. Blagajnik ugotovi, da je bilo dohodkov 825.63 K, izdatkov 723.84 K, da je torej prebitka 101 K 79 v. Izvolila sta se dva pregledovalca računov, ki sta našla vse v redu. Namestni odborniki se izvolijo sledeči: za Bunčane g. Alojz Ostre; za Mursčak g. Martin Vamberger; za Staronovove g. J. Štuhec; za Veržej g. Fr. Javševček. Nekateri udje so se pritoževali, da ne dobivajo „Glasnika“; vzrok tiči brez dvoma v upravnishvu lista. Načelnik obljubi posredovati, da se zadeva uredi. Mnogi udje naroče bakreno galico, pesino seme, smrečice in drugo. Na vprašanje, bo-li tudi letos kaj podpore k deteljnemu semenu, odgovori načelnik, da o tem zelo in upravičeno dvomi, ker država ne bo mogla ničesar nakazati. Letos je pristopilo do danes 120 udov.

* **Prihova.** Umrl je za očetnjavo iz naše fare, prvi pa izmed družabnikov Marijinih, vrli mladenič Jernej Pahole iz Sp. Grušovja. Prehladil se je v Karpatih in je dne 24. januarja podlegel pljučnici v bolnišnici v Košicah na Ogrskem, star 22 let. Družabniki Ti ohranimo v svojih sreih trajen spomin. Počivaj sladko v tuji zemlji, dragi Jernej!

Celje. Iz naše okoliške občine je šlo, kolikor sem mogel doznati, čez 550 mladeničev in mož pod orožje. Padlo ali svoje življenje žrtvovalo za cesarja in domovino jih je že kakih 20, ujetih je do 30, ranjenih v bolnišnicah 50, za mnoge pa niti ne vemo, ali so še živi ali mrtvi. (Opomba uredništva: Zelo bi uredništvu in našim čitateljem ustregli, ako bi navedli prihodnjic bolj natančne podatke, n. pr. imena ujetih, padlih, odlikovanih itd. Iste podatke prosimo še tudi iz drugih župnij.)

Bukovska vas pri Mezi ob Dravi. Tudi iz naše male vasice smo poslali na bojno polje proti sovražniku že lepo število čvrstih mladeničev in krepkih mož, kateri nam sedaj branijo našo milo domovino. Žalostni smo se ločili drug od drugega ter čitali v srcu poslavljajočih tajno željo, ki sega do visokega neba in prosi upajoče Vsemogočnega: „Še enkrat na veselo svidenje!“ Spominjamo se vedno naših vrljih sobojevnikov ter prosimo Brezmadežno, da jim stoji v hudih urah ob strani. Pred nekaj dnevi pa so nam žalostni glasovi šentjanžkih zvonov razglasili žalostno novico. Zvedeli smo, da je nemila žena v beli obleki vzela pod smrtno kosišče nam prebлагаega Vinc. Ruprecht ter ga zagrebla v karpatskem gorovju. Rajni je bil mladenič in pravi vojak Kristov. Skrbel je za siivolasega očeta in bil veselje že v grobu počiva-joče matere, katera ga je gotovo sedaj sprejela že v svoje naročje ter ga objela v pravi materni ljubezni. Pogrešali ga bomo, kajti bil je spoštovan med odraslimi in pri mladini. Čislali so ga vsi stanovji. Od žalosti pa pretaka bridke solze njegov dobri oče, bratje in sestre in sploh vse, kar ga je poznalo. V edino tolažbo jim naj bo naše zvesto prijateljstvo in ljubezen. Do veselega vstajenja! Očetu, bratom in sestram pa prosimo tolažila Najvišjega!

Kmetovalcem brežiškega in ptujskega glavarstva.

C. kr. vinarški nadzornik za Štajersko, g. F. Matjašič, nam je poslal naslednji oklic:

Vladajoče razmere zahtevajo, da se letos polja posebno dobro obdelajo, ter da se sosebno spomladna setev o pravem času opravi.

Skrbeti za to, da se vsa potrebna dela vestno izvrše in da se na ta način zagigura poljsko delo in žetev, je naloga žetvenih komisij, ki se morajo sestaviti na podlagi ministrske naredbe z dne 5. avgusta leta 1914, drž. zak. broj 200, v vsaki občini.

Žetvena komisija, ki ji predseduje župan ali namesto njega kak drugi ud občinskega predstojništva, naj sestoji iz treh ali več v občini stanujočih udov.

Kot udje pridejo v prvi vrsti v poštev čč. gg. duhovniki, gg. učitelji, zdravniki, načelniki in udje kmetijskih in drugih gospodarskih društev ter sploh vešči in zanesljivi občani.

Natančna navodila o dolžnostih žetvenih komisij so objavljena v tozadevnih ministrskih in namestniških naredbah, ki so izšle v državnem zakoniku in v uradnem listu namestništva, in ki jih ima hraniti vsako županstvo.

Smoter teh predpisov je, poskrbeti, da bi kmetijstvo, ki je poklicano, da pridela prebivalstvu dovolj potrebnega živeža, nemoteno prosperovalo.

Priporočam torej, da se žetvene komisije čimprej sestavijo, kjer jih še ni, ter da gg. župani in udje komisije natančno proučijo omenjene predpise — kajti v sedanjih resnih časih je dolžnost razumnejših občanov, da grejo soobčanom, ki si ali ne morejo ali pa ne zajo sami pomagati, s svetom in kjer je treba tudi dejanski na roko.

Ker sem tudi letos od c. kr. namestništva imenovan kot c. kr. žetveni komisar za zasiguranje setev in žetve za brežko in ptujsko okrajno glavarstvo, bodem kakor lani redno obiskoval in obhodil vse kraje teh glavarstev, da se prepričam na lastne oči, je-li žetvene komisije izpolnjujejo povsod svoje tozadevne dolžnosti.

Rad jih bom pri tej priliki počpiral ter sem tudi sicer vsakemu kmetovalcu s svojim svetom rad na razpolago.

Pri svojih obhodih bom nosil kot uradni znak na levi roki belozelen trak, ter pozivam kmetovalce, ki bi želeli kakęga pojasnila v gospodarskih zadevah, da se, kjer me vidijo, zaupno obrnejo do mene.

Gradeč, dne 26. marca 1915.

Franc Matjašič,
c. kr. vinarški nadzornik, kot žetveni komisar.

Zadnja poročila došla v pondeljek dne 29. marca.

Boji pri Banyavölgyju in Laborzevu.

Dunaj, 27. marca.

Avstrijski generalni štab uradno razglasa: Izjalovili so se na karpatski bojni črti opetova-

ni srditi ruski napadi na višinah pri Banyavölgyju in na obeh straneh doline Laborce, pri čemur so imeli Rusi velike izgube. Na južni strani Laborzeva trajajo srditi boji, nadalje.

Severno-izhodno od Černovic so naše čete v težkih bojih številne ruske čete porinile nazaj notri do avstrijsko-ruske meje. Zavzele so več krajev, ujele čez 1000 Rusov ter zaplenile dva ruska topova.

Na Rusko-Poljskem in v Zahodni Galiciji ni nobene spremembe.

* * *

Banyavölgy leži južno od Felsővizköza v dolini reke Ondave, 28 km na južni strani prelaza Dukle. Laborzev se nahaja na južni strani Mezölaborca in sicer na ogrskem ozemlju prelaza Lupkov.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 28. marca.

Avstrijski generalni štab uradno poroča:

Ruski napadi v dolini rek Ondava in Laborca (na Ogrskem, južno od prelaza Lupkov) so bili krvavo odbiti. Od večer naprej je boj na obeh straneh teh dolin malo ponehal. Po dnevu in po noči so se vršili artilerijski boji ter manjše praske.

Na drugih delih karpatske bojne črte so se vršili srditi boji. Ujeli smo 1230 Rusov.

Pri zašledovanju Rusov v severni Bukovini so naši ujeli 200 ruskih vojakov.

Položaj na Rusko-Poljskem in v zahodni Galiciji je nespremenjen.

Pri Užoku.

„Az Est“ javlja dne 28. marca iz Ungvarja: V pretekli noči so Rusi ponovili svoje napade na naše postojanke, ki pa so bili vsi krvavo odbiti. Severno od Užoka so naše čete privabile sovražnika do postojank, ki so za nas ugodne. Rusi so trčili ob nepričakovane ovire: ob žičnate ograje in ogenj skritih strojnih pušk. Med žičnatimi ograjami je obviselo na stotine mrtvih Rusov.

Opomba uredništva: Severno od Užoka so naše čete po prejšnjih uradnih poročilih že prodrle do Smolnika v dolini reke San.

Srditi boji na ogrskih tleh.

List „Magyar Ország“ poroča dne 28. marca z mesta Eperjes: Ob spodnjem toku reke Laborca (izvira v Karpatih med Duklo in Lupkovom na ogrski strani in se izliva zahodno od mesta Ungvar v reko Ung) se vršijo na bojni črti, ki je v polkrogu obrnjena proti duklanski kotlini, srditi boji. Hude borbe so v teku tudi pri mestu Laboczfol (v dolini reke Laborce) in na izhodni strani tega mesta. Rusi poskušajo vse, da bi predrli našo bojno črto. Ruski napadi se ponavljajo noč in dan. V nižavi pri Dukli so zbrali Rusi velike vojaške čete, ki brez presledka poskušajo predreti našo tamošnjo bojno črto.

Przemyslski zrakoplovec pri cesarju.

Iz Przemysla sta pred udajo srečno ušla z zrakoplovom ulanski ritmojster pl. Lehman in poročnik Stanger, ki sta prinesla v avstrijski tabor neveselo poročilo. Dne 27. marca sta zrakoplovca došla na Dunaj. Ritmojster Lehman je bil večeraj, nečeljo, dne 28. marca, sprejet od cesarja. Bila sta tudi pri vodji zrakoplovnega oddelka, ritmojstru Umlauffu, in sta mu podala daljšo poročilo o delovanju zrakoplovov.

General Kusmanek ujet v Kievu.

Iz Kieva se uradno poroča, da se je dne 26. marca pripeljal general Kusmanek v družbi s svojim pribočnikom z brzovlakom v vozu I. razreda v Kiev. S kolodvora se je z vozom odpeljal k mestnemu vojaškemu poveljniku. General Kusmanek bo najbrž ostal v Kievu v vojnem ujetništvu.

Turško poročilo.

Z dne 27. t. m. se poroča iz Carigrada: Večeraj zvečer so skušali sovražni torpedni čolni udreti v Dardanele, toda ogenj iz topov turških baterij jih je prisilil, da so se morali vrniti.

Z dne 28. t. m. se uradno poroča: Danes zjutraj so naši opazovalci ob Bosporu zapazili nekaj ruskih bojnih ladij, ki so iz velike daljave izstrelili par granat na naše stražne ladje, na kar so se brzo umaknile.

Na drugih bojiščih nič posebnega.